

ԱՂԳԱՅԻՆ

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ասորոց նորընտիր պատերազմի հաստատված հրովարտակը քստ վաղեմի սովորութեան Ազգ. Պատերազմարանի թագրորով Բ. Դանէն խնդրելու մասին եղած առաջարկութեան նկատմամբ անհաշիվ խառն ժողովոյ նստին հրաւիրել զնորին սրբադնութիւնն ի բանակցութիւն :

2. Իղմիր խնդրոյն համար որոշուեցաւ որ Եղեւսեան սրբազանն տմբասանողներն ալ մայրաքաղաքս հրաւիրուին ի քննութիւն, առանց նորին սրբազանութիւնն իւր պաշտօնէն դադարուելու մինչև ցվերը քննութեան :

3. Երուսաղէմայ Բէթլէհէմի սրբազանը գաւաթին մէջ Հայոց ունեցած վաղեմի իրաւանց պաշտպանութեան համար գրուած թագրերը խառն ժողովին ստորագրուելով, միաբանութեան հանրագրին հետ Բ. Դանէն տրուին որոշուեցաւ :

4. Վանայ Պողոս վարդապետին ներկէն իւր հայրենիքը վերադառնալու խնդիրն ընդունուելով, այն պայմանաւ որ վանայ Ազգ. գործոց չմիջամտէ, ինչպէս երաշխաւորեցին վանեցիք ալ, պէտք եղած թագրերը գրուել որոշուեցաւ :

5. Գառը գիւղի թաղ. խորհրդոյ մէջ ծագած երկպառակութեան խնդիրը քննելու և վերջացնելու համար հարկ դատուեցաւ խորհրդոյն առժամանակեայ դադարումը և փոք. ժողովն իր անդամներին անժամանակեայ առկայութիւն մը կարգելով որոշեց երկու կողմն ալ հրաւիրել յառաջիկայ նիստին :

22 դեկտ. 1873 Դիւանատուն
Պատերազմարանի Հայոց
Ի. Կ. Պօլիո

11 դեկտ. 1873 Խաթապու

ՄԻԷԼԻՖ

Մէքլէպէն առկայուողըն միւլէթիմիդտէ պիթթիտրիճ իւրուլէմէքտէ օլմասը վարէսթէյի պէյան օլուպ, լաքին ինքնատ չօգլուլն բարաքլըզ մահալուրունու պէյան իթմէքտէ պուլունուգլարը, վէ պիթիմիսէ մագաւէտիմիդ եօզլուգաւն պահս իթմէյիպ, անճագ, միւլթաղամսուրէթտէ պիր մէքթէպ իտարէսինէ քեաթի հասըլարը պուլունու թալուս Մամի. կոնեան ընկերութիւնը մէքթէպինին, շու պու կիւնքի շաեանը թէէսթիֆ հալինի պէեանան իպարէթ տիր. շէյլէ քի, սէնէվի 50-60 պին ղշ. տէմիր պաշմագաւէնաւ վարիտաթը պուլունու մէքթիւր մէքթէպտէ նէ օլմագլաղըմ կէլիւ իսէ, հալը հաղըը պիւսպիւթիւն անըն մուղայիրինտէ տիր. պու իսէ Ալլազ վէ ինսան նէգալինտէ տփվ օլունուր մէվաւտէն օլմաեքպ, վէ գաթիան էօզլուր տալի գապուլ իտէմէյէճէկինտէն, մէքթէպի մէքթիւր իտարէ մէմուրլարըն (էկէր օտաթի վար իսէ) վէ իսթանպուլուտ պուլունու, վէ էսպապը միւլթաղայիէպինի տիւչիւնէք վէ ինքս իթմէքթիւր վաճիպէյի զիմէթ վէ մուգաւտէս պօրնու օլմալարըն, նաղըը տիգգաթ. լարընը, վէ ինպը իգթիգաղան պիրտն էվվէլ սալ ու հիմէթլէրինի, խալիսանէ իսթար վէ ինքս իտարիգ. ինչպիսի պաղգաւ տէֆա մէքթիւր օլմաեքաղըզ պուլ հաղվը չիքտիլէթի.

միգին թէքէրիւրինէ :

(Պու զիւլմ գաթէն պիթիմ իթիգաւըզ գաղըը տըր, միլլէթիմիդտէ տէրքեար օլան գուսուր բարաքլըզ օլմաեքպ, իլլա նիլէթի գալիլէ վէ սէպաթ վէ միւլթաղմէթ, վէ պալլընա մէքթէպ իտարէսինէ միգթէտիր տաթմ իլէ, նիպաղմէտա մէքթէպ արգու իտէր վէ զարէթինի չէքէր էհալի էքթիլիկիտիր) :

ՍՈՆ ՀԱՎԱՍՏԻՍԼԵՐ

ՅԵՐԱՅՈՒ

Բարիս 6 յունվար

Մէքահպ նաղըը, դեկտեմբեր 26 թարիլէ նէլը իլլէտիլ լիւհասընտա, բիսգապուարըն, վաղ վիրաթիլէրի վաղըթ վէ սալիր եօլիլէ, էհէպի տէվլէթլէրէ գաղըը լիսան գուլլանմամաւ լարընը թէնպիս իլլէմիլ տիր :

ԻՍՏԱՆԵԱ

Մատրիտ 6 յունվար

Մարէշ Սէրանօ, իսթանբու ճիւմ հուրիլէթի բիւսաթիլինէ ինթիւպ օլունմաղլա, իլան օլունտա :

Մարգուս վէ վաւաթիւտաթ վուգու պուլան պաղը գաղըըզլըզ պէրթաւ օլուն :

Շիմոթի հէյէթիլի վիւքէլա, իսթանբու թալիլըն իտաւա իտէն բըրէնս եէզ Ասթիլի, եանի Տօն Ալֆօնսա թարաթտար տըր :

Հէր եէրտէ թէտապիլի տաքէրիլէ թէնպիլիս օլունմաղլ տուր :

ԻՆԿԻԼԹԵՐՐԱ

Լոնտրա 5 յունվար

Գառ Գաւթաւն, դեկտ. 16 թարիլին իլէ ալընան իտապէրէ կէօրէ, վալթա թարիլիլէ Ալանթիլիէրիւգէրինէ սէվգ օլունան տաքէրին սէվգէրինտէն սարթը նաղար օլունաթագ, պու տաքէրին պաշ գոմանտանը միւլալ կըլօվէր, տաքէրիլ իլէ Սիւր կարնէ իլէ պիրլէմիլ տիր : Գոմասը իւլգէրինէ տաքէրին հարէթի, մահը հալին իւլիւնճիւ կիւնիւնէ գաղըը վիլիլա :

Լոնտրա 5 յունվար

Պու կիւն, պուգաւա 530 պին ինկիլիզ լիւտաթ թէսլիմ օլունտա :

ԱՎՍՏՐԱ-ՄԱԶԱՐ

Վիեննա, 6 յունվ.

Ահվալը մալիէ, հէր եէրտէ էյի կէօրիւնէր :

ԻՍՏԱՆԵԱ

Բօթա 6 յունվ.

Էհալի, հարէա Ֆրանսա գաղըը խուսուլմէթ իպարզ իթմէքտէ տիր, Հարէթի հաղընա իլգաղաթ վիրմէք իւլլէ (Մ. Գուրսիլին, վէրալլա շաղըլմըլ օլունուր թէվլթուրէն սէյլէմէքտէ տիր :

ԲՈՒՍԻԱ

Սէն Բէթրապուրկ 4 յունվ.

Ինկիլթէրա գաղըը շաղընը մալաւալ տիրա տիլթալալի, տիրն պուրտա միւլթալէթ իտիպ, իմէրաթօր, վէ վիլլէլ վէ պիլիւք պիր իլգալիմ թարաթիւտա գապուլ օլունտա :

ԹԻՒՆՃԱՐԻՑԻ

Լիւբըրու, 5 յունվար

Սիւտ. Ն. Օր. բաւուգու 8 1/2
Տօլարա էյի ճինս 5 1/2
Պու կիւնըլ սաթըլ, 10,000 պալլա
Բիւսալա աղըր

Լոնտրա, 5 յուն.

Աֆիսն 24 28

Թիֆթիզ
Ճէհրի ին. լիւ.

35 1/4
6 7

ՍԱՐԱՅԻՑԻ

(Ուլաւ Բալլա)

Լոնտրա 7 յունվար

Էսհամը Ուսուլի	աղըլար	45 1/2
» »	էն երաքէք	45 3/4
» »	էն աղաղ	45 3/8
» »	գաբանար	45 3/4
83 խթիլարաղը		61 1/2
89 »		85 15/16
72 »		76 3/4
Ինկիլիզ գօնալիտի		92 3/8
Բարիս 7 յունվար		
Էսհամը Ուսուլիյէ աղըլար		45 70
» »	գաբանար	45 90
1865		293
1869		266 50
1875		111 75
Բուսիլի շրմէնաթէր էսկի		104 00
» »	էնէր	
Լոնտրա իւլգէրինէ գապիօ		

ԳԱՆԱԹԱ ԲԻՍԱԶԱՐ

Էսհ. Ուս. 26 Դեկտեմ. աղըլար	52 35
» 27 » . սաղաթ աղըլար	53-01
» Էն երաքէք	53 07
» Էն աղաղ	53-01
» սաղաթ 6 1/2	83 00
Խաթիլարաղ 1865	520
» 1868	» 320
» 1869	284 1/2
» 1872	Ա. Բ. 78 1/2
Քրէտի ժէնէրալ	10 05
Սօսիթի ժէնէրալ - քաղաք. գր. ք. 7-24	
Սօսիթի ժէնէրալ Օթմաթ	4-28
Ստամպուլ պաշտօնը - քաղաք. գր. ք. 3 00	
Պաշտ. ք. Գալիսիալ	
» Պալիսի	210
» Սօսիթի ժէնէրալ Գալիսի	300
Էլմէնաթիւր սէհիլէթի էսկի	116 1/2
» Էնէր	53 1/2
Բրաւիլալ հիսթիլի	880
Քրէտի Հէյէթիլ 1 Փրանզ պալ	
Լօրիւմ մաւէնի աղաթիւար 14 ըսգօնթօ	
Գուրաթ սաթիթու	78 բարա
Ագէթ Փալիլի	14 16
Րէօր	10 1/2
Հէվալիսի	16
ԳԱՄԱԹԱ ՖԻՆԱՆՍ	
Ինկիլիզ լիւտաթ 111 1/4 իւլայ վաւէ իլէ	
Ֆրանք 22 95	
Արիւլիլի լիւտաթ	110 30
Ֆրանսալ ալթիւտա	87-26
Բօլ	90
Գրուրից ալթիւտա	51-20
Պէնաթ մէհիտիլի Փարաթ	101 35
Պէնալիլի Փարաթ	104-05
Պաթար	121 30
Պէնիլ	103 35
Քաւապուլ քալիսի	8 83 գալիլ

ԲԱՂԴԱՆՈՒԹԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութեան Տնօրինութիւնը կը փութայ ներկայիս յայտարարել թէ՛ ներկայ Դեկտեմբեր ամսոյ ամառվաճար ներով, Ընկերութեան հաշիւոյ 70 հաւաթ Օսմ. Բուսիլի Երկաթուղեաց Արժէ. տոմսերէն առնուած է տարբեր գիներով որոց թիւերն ու հաշիւը, նորընտիր Գանձապետի ընտրութենէն վերջը քստ օրինի վաւերացեալ ցուցակներու միջոցաւ Բաժնորդաց պիտի հաղորդուին մասնաւոր ազգաբարձութեամբ :

Ի. Պօլիս 27 դեկտ. 1873

Ը (Պալատիլի իսանը թիւրքէսի տիր)

ԲԱՂԴԱՆՈՒԹԻՐ ԵՐԻՔԵՐԻ

Դեկտեմբեր յաղընաւ հասըլ օլան աղճէ իլէ, պիրիպիլիտէն ֆարգալ թիւթիլա 70 տալտ Բուսիլի տէմիր եօլու թագվիլթընտան սաթըն ալընմըլ օլուպ, պուլլարըն նիւմէրօ վէ հիւսաթ, Էնէր սաթաթաթըն ինթիլապընտան սօնրա նիլգալէն թոսալի գաղընմըլ բուսուլա վաւերացըլ

լա հիսաթաթան էֆէնտիլէրէ թէվիլ օլունաճաղը, իտարէ թարաթընտան իլան օլունուր :

Տէրիսաւաթթ. 27 դեկ. 73

ԱՐՁՈՒՀԱԼՃԸ

Յովհաննէս Էֆէնտիլի Գիւլհէտեան պուլլէրէ Պաշտ. գաղընտան էլ. նի ետարըն Բաթիմ վալա խանընն իքիլիլի գաթընտ 10 նիւմէրօ օտաթա նաթիլ իլլէմիլ օլունուրունտան, միւլթիլէ. իլլէրիլին մալիւմ օլմաթը, վէ նըգա. մէնտա տրադուհալ, լալիս վէ էվրա. գը սալիրէ եղաթըմագ իսթէյէնիլէրին մէքթիւր տաթա միւրաճաթլարըն. տա խօշուտ իտիլէնիլի, վէ պուլն. տան պաղաթ օտաթը մէքթիւրտէ հէր քէսէ սալհուլէթիլի վէ մէնթաթիլը շարթիւր իլէ իֆալի վէքաթիլէ Էտէր տալիսա էհիլիլիլի տաւփի վէքիլլէրի տալի պալունուրունտա սաղաթ մէսալիլէ իլան օլունուր :

13

ԹԱԳՎԻՄԻ ՃԵՏԻՏ
ՆԱՆԻ

ՀԱՆՐԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՅՑ

1874 Յունվարըն իպթիտաթընտան իթիպաթէն թիւրքէն էրմէնիլէ Ֆրանս. աղճա վէ Բուսիլի ետարըն իլէ տրէպի, Բուսիլի, Ալաթիւտա վէ տալլ էրմէնի տալարըն հալի օլունաթ, պուլ տէֆա Զարդարեան ֆապրիգաթընտա թալ իլէ տիլթաթէն տալլաղա մալ սուս միւլթէմիլ սուրէթաթ թալիլիլ օլունմալ օլան մէքթիւր օրացոյց կէրէք մաղաթ, վէ կէրէք հէր իտարէլաւ. նէ տէվալիլիլ ընտիլէյէ էյլէմալիլիլ օլունուրունտան, ուսում վարաթընտան գապուլիլլիլ լաթըգա պուլաճաղը մէմուլի քալիլալ տիր, իլ պուլ թագվիլիլ Պալաթ-Ալի ճաւաթէնտէ Մաթալաթը Օսմանիլէ տիւքթընտան ֆիւրալա վէ թէվիլ օլունուր. վէ հէր քիթաթա ճը տիւքթընտէրինտէ վէ զաղէթա պարագալէրինտէ ետարմաթ մէքթիլլէ սաթըլմագա տըր : Մէքթիւր թագվիլիլ նըթը գըթաթը, եանի եալընըլ թիւրքէն հուրուլիւ Բուսիլի վէ Արէպի, վէ եալաւ էրմէնիլէ, Ֆրանսալ վէ Բուսիլի ետարընտա, էրմէնի վէ ալթիլալալ տալարըն հալի պուլունտաթ, եալընըլ պիլլէր չէյրէք մէքթիլլէյէ սաթըլմագա տալլաթ :

ՀՈՒՈՒՄԵԿԱՆ ԳԻՐԻՔ

Ինչպէս յունալան ամեն հին ժողովուրդներ, նոյնպէս և Հուրիայեցիք ունէին իրենց գերիները, դերապը ի պատերազմիւ Բայց ոչ թէ միայն պատերազմին էր պատճառ դերուլիս, այլ նոյնպիսի պատճառով կը պատմէր հուրիայեան օրէնքն ևս դաւալըն, զմտնիլ և զպատմալ : Իսկ գերապ նկատմալ դրուած օրէնքներն ասոնք էին :
« Գերին ոչ թէ անձն, այլ իր մէջ :
« Գերին չի կրնար ստանալ, վասն զի ինքն է ստացուած այլոց :
« Ամեն քաղաքական պարտամանց մէջ, գերին իրաւ ոչինչ է համարուած :
« Իր վկայութիւնն զատաւ ստանաց մէջ ամենին չի գորեր, և ոչ զը կրնայ ի դատ կոչել :
« Գերին չի կրնար կտակաղըր, այլ իր տէրն է իրեն օրինաւոր ժառանգը :
Հուրիայ մէջ թոյլ տրուած էր գերեաց ամեն տեսակ արուեստ ընել. ինչպէս ըլլաւ ըրմալիլիլ, ճարտարապետութիւն, եւրաճարութիւն և նոտարութիւն. բայց տմենն ի հալու և յօգուտ իրենց տերանցը անոր համար գերթիլ ամեն հաղուեսեղան ու կրակի դարձուանդներն գերիններն էին : Միւստուս քաղաքացեաց գերիններն իրենց տիրոջ տանը մէջ կաշխատէին, և ամեն տեսակ արուեստից առանձին արուեստանոց մ'ունէին, և կոչիլն զայն և իրենց արուեստաց արդիւնքն կը վաճառուէր ի շահ իրենց տիրոջը : Իսկին և մէկ քանի մե-

Ն. 41 իբրի իրանցնա